

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Ons staat de sterke Held terzij!

En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld. Amen.

Mattheüs 28:20

“En ziet, Ik ben met ulieden!”

Dit is een woord, een belofte van de Heere Jezus Christus. Hij zegt dit tot Zijn discipelen, en in hen tot Zijn kerk van alle eeuwen. Eerst heeft Hij dat heerlijke woord gesproken: “Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde!” Vervolgens gaf Hij Zijn jongeren de opdracht: “Gaaf dan heen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb!” En dan voegt Hij eraan toe, tot hun troost en bemoediging: “En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld!”

En ziet, Ik ben met ulieden! O ja, Hij gaat wel van hen heen naar de hemel, wat Zijn mensheid betreft. Maar vanuit de hemel zal Hij de Trooster zenden, Die nooit meer van hen zal scheiden. En daarom: naar Zijn Godheid, genade, majesteit en Geest zal Hij nooit meer van Zijn kerk wijken.

En ziet, Ik ben met ulieden! Dit is voor Zijn kerk genoeg. Volkomen genoeg! Immers, dit zegt haar Koning, Wien gegeven is *alle* macht in hemel en op aarde. Dit belooft Hij, Die haar kocht met Zijn eigen bloed. Dit is een woord uit de mond van Hem, Die de Waarheid Zelf is, Die zo getrouw als sterk is.

En ziet, Ik ben met ulieden! Dan moge de kerk in deze bedeling een klein kuddeke zijn en blijven, een verachte fakkel, een belegerde stad, een nachthut in de komkommerhof; geen nood! Want ziet: Ik ben met ulieden! Al de dagen! Geen dag uitgezonderd!

Dan mogen alle duivelse machten zich inspannen om die verachte, gehate kerk weg te vagen, om alle christelijke invloeden te doen verdwijnen, dit woord, deze waarheid blijft daar staan, vaster dan graniet: “En ziet, Ik ben met ulieden *al* de dagen!”

Alles, wat in de poorten der hel wordt beraadslaagd om de kerk des Heeren te overweldigen, zal niet gelukken. Want wie zal haar scheiden van de liefde van Christus?

Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, naaktheid, of gevaar, of zwaard? Gelijk geschreven is: want om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting. Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft!

Ja, zo spreekt, zo roemt het geloof, dat leeft bij en uit het woord van Christus: “in de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen.”

Hebt goede moed! Ja, de kerk heeft er zo’n vaste grond voor. Aan haar is de toekomst! Wanneer ze toch eens meer in het geloof mocht zien op Christus-Overwinnaar, hoe zou dan de verlamme vrees wijken.

Ik denk aan de roeping van Gideon om Israël te verlossen van de Midianieten. We lezen daarvan in Richteren 6. De Engel des Heeren verschijnt aan Gideon, en zegt: “De HEERE is met u, gij, strijdbare held!” En dan het antwoord van Gideon: “Och, mijn Heer! zo de HEERE met ons is, waarom is dit alles ons dan wedervaren? En waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft de Heere ons verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven.” Maar de

HEERE zeide tot hem: “Omdat Ik met u zal zijn, zo zult gij de Midianieten slaan als een enige man!” Omdat Ik met u zal zijn! En we weten de uitkomst van de strijd. Gideon verslaat met zijn driehonderd mannen dat machtige leger van de Midianieten. Omdat Ik met u zal zijn!

En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld! Heeft de kerk des Heeren dan geen vaste grond om te roemen: “Ons staat de sterke Held terzij, die God ons heeft beschoren! Vraagt gij Zijn Naam, zo weet, dat Hij de Christus heet; Gods eengeboren Zoon; Verwinnaar op de troon; de zege is Hem beschoren!”

En ziet, Ik ben met u! Mag dit woord, mag deze belofte van Christus ook voor ons persoonlijk gelden? Och, van nature hebben we de Heere tegen, omdat wij tegen Hem zijn.

Omdat wij onszelf en de zonde liefhebben in onze vijandschap tegen God en tegen alles wat van God is, zijn wij kinderen des toorns en liggen wij onder Gods vloek.

Zalig, als dat onze schuld en onze nood werd, als vrucht van Gods bekerende genade.

Zalig, wanneer we door de Heilige Geest overreed, de wapenen van verzet en vijandschap mochten laten vallen en het ons diepste verlangen werd om te mogen delen in Gods gunst, in Zijn verzoende gemeenschap. Dan zijn we voorwerpen van Gods vrijmachtig welbehagen. Dan wordt de Christus voor ons noodzakelijk, gepast en beminnelijk. Dan geldt ook voor ons Zijn heerlijk woord: “Ik ben met u, al de dagen!”

De Heere is met ons, overal waar *Hij* ons roept; in elke weg waarin *Hij* ons leidt; onder het kruis, dat *Hij* ons oplegt; in de diepte, waarin *Hij* ons doet dalen.

In heel de weg van de waarachtige bekering, in heel de weg waarlangs God Zijn kinderen leidt, in al de beproevingen, in al het lijden, in alle

zielenood, in al de zwakheid van de Zijnen is de Heere met hen. Daarom zullen ze wel worden gelouterd, maar niet bezwijken.

En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen!

Hij, de Heer' der heren

Doet ons triumferen,

Hij geducht in macht,

Slaat elk gunstig gade,

Die op Zijn genade

In benauwdheid wacht.

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

We mochten in deze verslagperiode weer 8 nieuwe abonnees inboeken en ontvingen f 262,50 aan giften. Zowel voor de opgave van de abonnees als voor de ontvangen giften, hartelijk dank!

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud

Het tweede gedeelte van het referaat van Ds. P. den Butter is opgenomen in dit nummer van ons blad. Ds. D. Slagboom schrijft verder over het lied van Debora. Van de hand van Ds. M. Vlietstra een meditatie over Mattheüs 28:20 "En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld.

Het lied van Debora (5)

Lof voor de meestrijders

"Waak op, waak op, Debora, waak op, waak op, spreek een lied! maak u op, Barak! en leid uw gevangenen gevangen, gij zoon van Abinoam. Toen deed Hij de overgeblevenen heersen over de heerlijken onder het volk; de Heere doet mij heersen over de geweldigen. Uit Efraïm was hun wortel tegen Amalek. Achter u was Benjamin onder uw volken. Uit Machir zijn de wetgevers afgetogen en uit Zebulon, trekkende door de staf des schrijvers. Ook waren de vorsten in Issaschar met Debora; en gelijk Issaschar, also was Barak; op zijn voeten werd hij gezonden in het dal..."

Richteren 5:12-15a.

De grote ommekeer is al door Debora bezongen. We hebben ervan gehoord. Graag onderstreep ik nog eens, dat we niet telkens moeten denken: Debora heeft het over een bepaald tijdstip. Het is en blijft een lied, dat de Heere haar in haar hart gegeven heeft. Zij is daarbij gegrepen door de machtige verandering, die God gegeven heeft in de toestand van Israël. Dan trekt ze deze lijn door tot ná de strijd en overwinning. Dat is niet vreemd voor ieder, die de wonderen van Gods werk opmerkt in eigen leven of in de Kerk des Heeren. Die ziet ook telkens de grote veranderingen, die dat werk Gods teweegbrengt en trekt de lijnen door.

Nu gaan we luisteren naar de eigenlijke strijd en vooral naar het aandeel van de stammen van Israël of zij al of niet hebben meegestreden. In feite horen we hier een nadere uitlegging van wat we lezen in Richteren 4. We kunnen dan vooral denken aan vers 10: "Toen riep Barak Zebulon en Naftali bijeen te Kedes en hij toog op zijn voeten met

Amen." Het laatste artikel van wijlen Ds. W.F. Laman uit de serie "Practica" is geplaatst.

Pinksteren

Wanneer u dit blad leest ligt de herdenking van de uitstorting an de Heilige Geest weer achter ons. Moge de Heere in onze dagen, vol van zorgwekkende ontwikkelingen, door Zijn Woord en Geest wonen en werken in zondaars-harten tot eer van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Onze bede zij: "Och of al het volk des HEEREN profeten waren, dat de HEERE Zijn Geest over hen gawe."

AvH.

tienduizend man; ook toog Debora met hem op".

't Gaat dus om een uitwerking en het geestelijk commentaar daarop.

Ter verduidelijking

Het is een goede zaak om in het kort de situatie te bezien van de strijd, waarvan Debora nu zingt, om ook iets te zeggen van de plaats der stammen Israëls. De strijd wordt hier in dit lied weergegeven in een gedeelte, dat moeilijk te verstaan is en vele verklaringen heeft. Het is in deze artikelen-serie van weinig betekenis om daar veel op in te gaan. Mogelijk dat het er nog minder verstaanbaar door wordt. In enkele trekken de situatie enigszins te onderkennen kan wél dienstbaar zijn aan het verstaan.

We nemen als uitgangspunt de berg Thabor. Die berg ligt ten noord-oosten van de vlakte van Jizreël. Eigenlijk sluit deze die vlakte daar af. Daarheen kwam Barak op de roepstem van Debora met tienduizend man, die hij in Kedes verzameld had. 't Was al heel wat, dat de mannen tot Barak vergaderd waren om de strijd te strijden tegen de vijand. 't Was nog meer, dat zij daadwerkelijk daaraan deel moesten nemen. Immers op het gerucht van de komst van Barak mét de mannen was het leger van Sisera uitgetrokken naar de beek Kison. Het was een vreselijke dreiging niet ver van de berg Thabor onder in de vlakte. De mannen van Israël moesten van de berg afdalen om het tegen de vijand op te nemen. Zij dreigden verpletterd te worden onder de raderen van de ijzeren wagens, 900 in getal! De strijd kon daarom alleen maar gebeuren door het geloof, zowel bij Barak als bij de

medestrijders. Uiteindelijk is dat het geloof in het Woord van God, vertolkt door Debora.

Met dát uitgangspunt kunnen we ook enig zicht krijgen op de stammen, die mee mochten strijden. De berg Thabor lag in het stamgebied van Issaschar. Ten noorden daarvan was de plaats Kedes, waar Barak woonde in het stamgebied van Naftali. Daaraan grensde naar het westen de stad van Zebulon. Direct onder de vlakte van Jizreël was de westelijke stam van Manasse, die hier door Debora "Machir" genoemd wordt, naar de enige zoon van Manasse. En ten zuiden daarvan in het midden van Israël was de stam van Efraïm. Daar woonde Debora en ontving zij de kinderen Israëls, in het hart van het land. En ten slotte was er direct onder Efraïm naar het zuiden de stam van Benjamin.

Wederkerige opwekking

Het begint hier met de wederkerige opwekking. Zo verstaan althans velen het: de opwekking van Barak tot Debora én van Debora tot Barak. Er is uiteraard niets tegen om het wat anders in te denken nl. Dat Debora eerst tot zichzelf en dan tot Barak spreekt. Het maakt voor de verklaring weinig uit.

We kunnen hier denken aan een ogenblik net vóór de eigenlijke strijd. Zo wordt het later in het lied aangehaald. Debora en Barak zullen er, als de werkelijkheid dichtbij is, tegen op hebben gezien. Wie zijn ze?

In zichzelf zwak en onbekwaam. Maar nu de opwekking, waarin het ware geloof aan het woord komt.

Debora zal straks de lofzang mogen zingen. Zij zal gewagen van de grootheid Gods in de overwinning van de vijanden. Zij heeft daartoe nodig de Geest des Heeren. Om werkelijk naar waarde God te verheerlijken. Maar nu kan ook Barak opgewekt en bemoedigd worden. Op dat ogenblik lijkt het nog niet waar. Het tegendeel schijnt vervuld te worden: dat het hele leger van de mannen Israëls opgeschreven is ten dode. Maar nee... het geloof ziet het van te voren: "Barak zal de gevangenen gevangen leiden". De verdrukken worden verliezers. Zij zullen zélf worden weggevoerd en Israëls gevangenschap zal ten einde zijn. Gods tijd om Zich te ontfermen is begonnen.

Het is zo bemoedigend voor allen die in wezen dezelfde strijd strijden.

De genade, dat God tot hulp is en tot overwinning brengt, ligt al vast in God, in Christus. Die genade wordt niet altijd oor een levend geloof

beleefd. Gelukkig als er zulke opwekkingen zijn, ook onder elkaar.

De overgeblevenen

Voordat Debora het oog richt op de afzonderlijke stammen zingt zij van het leger Israëls als zodanig. Het wordt hier gekarakteriseerd als de "overgeblevenen". Daarbij noem ik graag hier als mogelijke vertaling, dat de heerlijken en de geweldigen - zie vers 13 - hier niet gezocht moeten worden onder de vijanden maar onder de mannen Israëls. De kanttekenaren steunen die veronderstelling. Ik mag ook hier wijzen op de vertaling van Luther: "Daar trok naar beneden wat overgebleven was van de heerlijken..." Luther ziet daar dus de ingang tot de strijd getekend van de overgeblevenen. Sisera zal vreselijk huisgehouden hebben onder de strijdbaren in Israël, maar de Heere - zo spreekt dit woord in het vervolg - heeft het gegeven, dat die weinige overgeblevenen de berg afdaalden en tot de strijd kwamen.

De angst voor de grote generaal met zijn afschrikkend leger heeft het af moeten leggen tegen de kracht van het profetische Woord door Debora gesproken. Daar heeft de getrouwe God van Zijn volk voor gezorgd!

Dat geldt door alle tijden heen. Een zwak leger voor het oog van zichzelf, maar dat sterkte heeft in de Heere. Vanwege Hem, vanwege de Heere Jezus Christus, heeft het ware geloof een wereldoverwinnende kracht. Die dat geloof kennen kunnen het zelf vaak niet geloven, maar het is de Heere ook Zélf, Die in het bangst van de strijd dat geloof werkt en openbaar laat komen.

Efraïm en Benjamin

Als Debora de stammen overziet, zingt zij het eerst van Efraïm en Benjamin. Zij worden hier in verbondenheid aan elkaar genoemd. Eenmaal waren ze ook samen geweest, bij de monsterring van de weerbare mannen (Numeri 2). Nu mogen ze samen meestrijden.

"Uit Efraïm was hun wortel tegen Amalek". Veel meningen zijn er over deze tekst. Eén noem ik hier, buiten die veelal aangenomen wordt, dat nl. uit Efraïm kwamen, die geworteld waren op de berg van Amalek. Het gaat dan om een berg in dat stamgebied, die vroeger woonplaats geweest zou zijn van de Amalekieten. Voor mij spreekt dan toch meer de opvatting: het begin van de strijd was in Efraïm, waar Debora profetes was. En deze

strijd staat in de lijn van de strijd tegen Amalek, de eersteling, die Israël aanviel in de woestijn. Tegen Amalek streed Jozua, afkomstig uit de stam van Efraïm.

Mét Efraïm gaat Benjamin. Benjamin woonde ver van het strijdtoneel en toch trok het mee op. Vader Jacob had het stervend geprofeteerd: "Benjamin zal als een wolf verscheuren..." Helaas kwam dat ten kwade uit. Denk aan het eind van ditzelfde boek. Gruwelijke daden komen openbaar. Maar door Gods genade is het hier ten goede. In heilige toorn strijdt hij tegen de vijanden Gods. Zo wordt de "wolvenaard" overgebogen tot eer van God en tot bewaring van Gods erfdeel.

Manasse en Zebulon

Dichter bij het slagveld lag Manasse, zoals ook precies aan de andere kant Zebulon. Het gaat dus om het westelijke Manasse, hier Machir genoemd. Ook uit deze stammen worden de mannen vergaderd die dienden in het leger tegen de vijanden. Mogelijk dat ze ook aangespoord zijn door het voorbeeld van Benjamin en Efraïm. Die van verder weg komen kunnen soms nog tot opscherping zijn van die dichterbij zijn!

"Uit Machir zijn de wetgevers uitgetogen". De aanvoerders gaan voor. Zeer belangrijk is dat in een tijd dat alles zo ontregeld was geweest.

"En uit Zebulon trekkende door de stad des schrijvers". Het betekent heel eenvoudig dat er een algemene mobilisatie was geweest in Zebulon. De Heere had het bevolen, zoals ook in Naftali. 't Was een heel gevaarlijk ondernemen onder de rook van de vijand. De Heere had gegeven dat die vijand het niet had kunnen verhinderen. De boodschap van het leger uit Zebulon en Naftali komt pas als het al op de berg Thabor is. Zo volvoert God Zijn Raad ten gunste van Zijn volk.

Zelfs Issaschar

Twee maal wordt Issaschar genoemd. "Ook waren de vorsten in Issaschar met Debora; en gelijk Issaschar also was Barak; op zijn voeten werd hij gezonden in het dal". Deze stam had zijn gebied in het slagveld, de vlakte van Jizreël. Ook daar bleef men niet achter. Men ging zelfs zoals Barak te voet van de berg af de vijand in het dal tegemoet.

Het is een wonder dat Issaschar erbij is! Wat had de stervende Jacob van Issaschar gezegd? "Issaschar is een

sterk gebeende ezel, nederliggende tussen twee pakken. Toen hij de rust zag, dat zo goed was en het land dat het lustig was, zo boog hij zijn schouder om te dragen en was dienende onder cijns". Het wees op niet veel goeds!

Issaschar had een goed leven in de vlakte van Jizreël. Hij kon in dat vruchtbare land goed, tussen de pakken, blijven liggen. Hij had het goed getroffen. Het groeide zonder veel moeite. De rust was hem goed en het land hem lustig. Strijd beminde Issaschar niet. Hij verdreef de inwoners van Kanaän niet! Hij liet zich schatplichtig maken.

Nu is het anders! Sommigen schrijven dat nog toe aan de berekening. Het juk

van de vijand zou te zwaar geweest zijn, zodat ze zich alles rust zag ontnemen. We moeten zeggen: daar staat hier niets van. 't Is toch wel heel wat zo'n strijd te strijden op eigen gebied.

Een echte rustzoeker zal alleen maar zeggen: het gaat niet met zo geringe middelen tegen zo'n goed gewapende vijand! Zou hier niet gezegd moeten worden: God heeft het anders gemaakt en kan rustzoekers de rust opzeggen en door Zijn Geest tot rechte strijders maken. Het eerste zijn we van onszelf allemaal en het laatste kunnen we door genade worden!

D. Slagboom.

Lessen uit het verleden (2)

Een nuttig en leerzaam, maar ook bemoedigend werk is het om ons te verdiepen in de geschiedenis van de kerk om daar Gods daden op te sporen. Dat is tevens een goed recept om van de kwaal van moedeloosheid af te komen; moedeloosheid, die ons zou kunnen bevangen als we letten op de vaak bedroevende werkelijkheid van het heden. We hebben er namelijk niets aan als we ons op de been proberen te houden door onszelf en anderen eraan te herinneren, dat er ook nog wel een paar goede dingen in het kerkelijke leven zijn. We moeten de steven wenden en naar de kusten van het verleden koersen. Toen ware er tijden waarin God grote wonderen heeft verricht. Tijden waarin Gods volk wakker was en er bewogenheid was met medemensen. Tijden waarin er geloofsmoed was dankzij de krachtige en onwederstandelijke werking van de Heilige Geest. Tijden waarin een dode kerk weer tot leven gewekt werd en er de nauwe en tere omgang met God was.

Boodschap van de vadersen

Naar het verleden kijkt ook de dichter van psalm 44. Een vorige keer hoorden we hem klagen over de trieste toestand van het heden. Hij heeft trouwens alle redenen tot klagen. Maar wat is in het midden daarvan zijn houvast? Hij kijkt terug. Dat doet hij trouwens al in het begin van deze psalm. Hij leest in de geschiedenisboeken en hij herinnert zich wat de vadersen verteld hebben. Wat ze verteld hebben over God en over Gods werk. Deze dichter is kennelijk gezegend met wat we historisch perspectief kunnen noemen.

Hoor maar. "O God, wij hebben het met onze oren gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: Gij hebt een werk gewrocht in hun dagen, in de dagen van ouds. Gij hebt de heidenen met Uw hand uit de bezitting verdreven, maar henlieden geplant; Gij hebt de volken geplaagd, henlieden daarentegen doen voortschieten. Want zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar Uw rechterhand en Uw arm en het licht Uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen hadt".

Dat was het verslag. Vaders vertelden het hun kinderen en die gaven het weer door aan het volgende geslacht. Zo heeft ook de dichter er van gehoord. God deed grote dingen. Het verleden is er vol van.

Valt het u niet op, dat de dichter hier alles aan de Heere toeschrijft? De weergave van de dingen uit het verleden had ook heel anders kunnen zijn. Hij had ook kunnen spreken over de mensen, die in het verleden grote dingen gedaan hebben. Over Mozes bijvoorbeeld. Ja, waarom zou hij eigenlijk niet over Mozes spreken? Mozes was immers een groot man, de leider van het volk, die onverschrokken Farao tegemoet trad en die ook in de woestijn zoveel voor het volk heeft gedaan. Inderdaad, ze hebben veel aan deze Mozes te danken.

Zoals ze ook veel aan Jozua te danken hebben. Onder diens leiding zijn ze het beloofde land binnengekomen en mede dankzij Jozua's veldheerstalenten hebben ze dat land op de machtige vijanden veroverd. Jozua was het ook,

die er voor heeft gezorgd, dat het land verdeeld werd en dat elke stam zijn eigen gebied kreeg toegewezen. Ja, ook Jozua is van grote betekenis geweest voor Israël.

Niet de instrumenten....

Maar waar is Mozes als de dichter in deze psalm over het verleden spreekt? En waar is Jozua? Ze worden verzwegen. Omdat ze niet meer geweest zijn dan instrumenten waarvan God Zich bediende. Zeker, ze waren met talenten toegerust waardoor ze bekwaam waren voor hun taak. Maar toch waren ze niet meer dan instrumenten.

Toen Jezus de blindgeborene genas maakte Hij eerst slijk en dat slijk smeerde Hij op de ogen van de blinde. Maakte dat slijkt hem ziende? Lag daar zijn genezing in? Nee, dat slijk was niet meer dan een middel. Een middelje. Daarom kan de blinde zijn genezing natuurlijk ook niet aan dat middelje toeschrijven. Net zomin zal de dichter van psalm 44 lange tijd stilstaan bij de instrumentjes, die God gebruikt heeft toen Hij Zijn volk in het land der belofte bracht. Mozes mag dan best wel eens vergeten worden. En zo mogen we alle groten die God in de geschiedenis van Zijn kerk gebruikt heeft, wel eens vergeten. Die hebben immers alleen maar betekenis in zoverre ze gebruikt zijn om Gods zaak te bevorderen.

We moeten er trouwens ook oor waken dat we niemand "meester" noemen en zeker geen afgoderij gaan plegen met wie dan ook. Er is slechts één Meester en één Heere.

Als we het zo zien worden we er vandaag voor bewaard om in de ingezonkenheid van de kerk te zeggen: Hadden we maar weer een Luther of een Calvijn. We beseffen toch wel, dat al was er een Luther of een Calvijn, dat dan de zaak er nog niets anders uit zou zien? God moet er immers ook nog gebruik van willen maken... Anders richten zelfs honderd Luthers nog niets uit.

.....maar God

De dichter wijst een veel uitnemender weg. Waar had Israël in het verleden het land aan te danken? Aan hun boog of hun zwaard? Nee, maar aan Gods arm en Gods hand en aan het licht van Zijn aangezicht. En waarom stelde God Zijn arm ter beschikking van dit volk? Dat zegt de dichter ook. "Omdat Gij een welbehagen in hen hadt".

Daar lag het geheim. God heeft het alles gedaan om Zijn welbehagen.

Niets in het volk bewoog Hem ertoe. Hij was in Zichzelf bewogen. Zijn welbehagen, Zijn Naam - daar lag het! En is dit dan niet tegelijk uitermate bemoedigend?

Stel dat het anders lag. Dat Israël eerst een bepaalde waardigheid had moeten bezitten en dat ze eerst dit of dat zouden hebben moeten verdienen. Dan was er natuurlijk niets van terecht gekomen. Want van datzelfde volk heeft God Zelf gezegd, dat ze een wederspanning en hardnekkig volk waren. Dan waren ze dus nooit in Kanaän gekomen. Dat ze er evenwel toch gekomen zijn, kon alleen omdat goeds redenen uit Zichzelf nam. Omdat Hij het deed om Zijn welbehagen.

Nu, zo is het nog. Als God aan Zijn Kerk denkt - ook in onze dagen - dan is dat niet omdat er hier en daar nog iets Gods in die kerk is, of omdat er nog een aantal godvrezende mensen is, of omdat er nog een "Bewaar-het-Pand"-groep is. Laten we die eigengerechtigde, farizee gedachte toch alstublieft verre van ons werpen. Als God aan Zijn kerk denkt - vroeger en nu - dan is dat uitsluitend op grond van Zijn welbehagen. En dat kan Hij dan zelfs doen op een moment en een wijze, waaraan wij absoluut niet hadden gedacht.

Ik denk aan David Brainard, die in de 18e eeuw zendeling onder de Indianen in Amerika was. Hij heeft zijn ervaringen te boek gesteld. Zo vertelt hij dat hij drie jaar lang tevergeefs gepreikt had. Er was geen resultaat. Toen kwam echter het moment, dat hij weer Gods Woord verkondigde. Hij sprak door middel van een tolk. Maar de tolk was op dat moment half dronken. En toen viel toch de Geest op de aanwezigen en werden er op een maal vijftig Indianen tot God bekeerd. Brainard zegt er zelf van: Op het moment dat ik de minste reden had om iets te verwachten, kwam God!

Zo doet God dat vaker. De enige aanwijsbare reden die dan overblijft is: Gods welbehagen.

Dat zag de dichter van psalm 44 dus ook. In het verleden zag hij God aan het werk. En de verklaring die hij voor dat werk Gods heeft is: Gods welbehagen.

Geloofsgebed

Maar als hij dat gezien heeft en als hij daarna zijn eigen tijd bekijkt en het grote contrast, de geweldige tegenstelling, ziet, wordt hij dan inderdaad moedeloos? Nee, dan gaat er met de dichter wat gebeuren. Dan komt er

heimwee in zijn hart. Dan gaat hij verlangen. Zó was het toen. En nu? Maar, de Heere is toch niet veranderd? God is immers nog Dezelfde. En dan gaat de dichter bidden.

Ja, het zou hopeloos zijn, als Israël eerst een Mozes of een Jozua zou moeten leveren. Die zijn er immers niet. Zoals het voor ons ook hopeloos zou zijn als wij eerst een Augustinus of een Calvijn zouden moeten voortbrengen. Maar nu God op grond van Zijn welbehagen blijkt te handelen - nu is het toch zeker niet hopeloos? Nee, nu kan een mens moed grijpen en zo ook tot God gaan in het gebed. Zo kan deze psalm een gebed worden; een hartelijk, een dringend gebed; een gebed om de herleving van Gods werk.

Kijk nu maar rond in de tijd waarin wij leven. Let op de trieste, troosteloze werkelijkheid van een volk, dat hoe langer hoe verder van de Heere afwijkt. Van een land, dat in de wereld een voorbeeld gaat worden van verdraagzaamheid ten opzichte van allerlei waar Gods Woord juist onverdraagzaam gebiedt. Neem ook de kerkelijke situatie in ons land met nauwkeurigheid waar, ook die in onze eigen kerken. Verdeeldheid, verwarring en wat kan er allemaal niet van gezegd worden? Maar nu God het doet om Zijn welbehagen kunnen we vandaag toch weer moed grijpen. Nu kan het dus toch nog! En omdat het toch nog kan, mogen we gaan bidden: Heere, doe het dan ook!

Maar laten we dan wel in navolging van de dichter buigen onder God. Dat doet hij immers als hij in vers 5 zegt: Gij Zelf zijt mijn Koning. Mijn Koning... Dat zegt een mens, die zich

aan de Heere heeft leren onderwerpen en die voor God heeft leren bukken. Dat zegt een mens, die van de troon is afgestapt en die een geestelijk mens geworden is.

En hoewel God Zijn volk heeft verkocht zonder prijs, blijft de dichter toch volhouden: Gij zijt mijn Koning! En hij voegt er in één adem aan toe: Gebied de verlossingen Jacobs. Dan wordt deze mens ook nog een voorbidder voor zijn ellendige volk. Dan voelt hij zich zo bij Gods zaak en tegelijkertijd bij zijn volk betrokken, dat hij de noden van dat volk bij God gaat brengen. Dat kan toch? Er is toch een welbehagen?

Dan komt er perspectief. Als we zo weer oog voor Gods werk gaankrijgen. Nee, dan behoeven we God er ook niet een handje bij te helpen. Dan behoeven we ons niet suf te pijnigen om steeds weer heel ingenieus iets nieuws te bedenken om onze kerkdiensten aantrekkelijker te maken en toch vooral de jongelui te boeien.

Onze eigen vindingrijkheid zal het ook niet doen. En nog minder zullen we het moeten hebben van een aangepast evangelie, dat de mens in het gevele komt. God doet het Zelf wel. Op grond van Zijn welbehagen. Als we dat maar weer zouden zien. En als we op grond daarvan maar hartelijk tot God gaan roepen, zoals dat in deze psalm ook gebeurt. Onze verantwoordelijkheid is niet dat wij ook nog een bijdrage moeten leveren. Onze verantwoordelijkheid is dat we God niet in de weg lopen. En het verder vol vertrouwen in Gods handen mogen leggen.

Dat is de les van het verleden.

P. den Butter.

Praktica (6)

Al is de correspondentie over het verhandelde in deze rubriek niet zo druk toch verblijdt het mij, zo nu en dan te vernemen dat er met belangstelling kennis van genomen wordt.

Ik heb twee brieven voor mij, een van iemand, die moeite heeft met de uitverkiezing, de ander die aan het laatste artikel nog even wil doorbreien.

Thans wil ik als in een brief beide scribenten beantwoorden.

Wat het eerste betreft, mijn beste vriend of vriendin (uit uw brief kon ik niet opmaken wie u was) u is niet de eerste, wien dit stuk als een struikelblok voor de voeten wordt geworpen. Met blijdschap mocht ik uit uw schrij-

ven bemerken, dat u hiertegenover zeer geïnteresseerd was ingesteld. Dit acht ik een voorrecht. Hoe vaak wordt het fundament der zaligheid in onverschilligheid of weggeworpen, of misbruikt.

Ook wil de vijand onzer zielen, satan, zelfs de zielen dergenen, die naar de Heere zoeken, zo met de predecinatie ontmoedigen, dat alle vrijmoedigheid tot het gebed wordt afgesneden.

Persoonlijk ken ik u niet, ik weet niet dus of u behoort tot hen, die het geklank kennen, of bij de nog onbekeerden van hart.

Wanneer het laatste nog (jammerlijk) waar is, dan zou ik u de ernstige raad willen geven, met verkiezing en ver-

werping u maar niet druk te maken. Daar hebt u nog geen boodschap aan. Tot u komt de welmenende aanbieding des heils: "wendt u naar Mij toe, alle gij einden der aarde, ik ben God....!" Nog nimmer heeft Hij tegen iemand gezegd: zoek Mij tevergeefs!

U mag de vinger leggen bij des Heeren beloften: zoek en gij zult vinden - klopfen en u zal worden opengedaan - bid en gij zult ontvangen.

De Heere is geen man, die liegen kan. Zou hij het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?

Haastig zal Hij recht doen, die dag en nacht tot Hem roepen. Pleit hier op.

De Heere zal op Zijn tijd u antwoorden. Vergeet een ding niet: "die volharderen zal tot het einde zal zalig worden!" Wij zijn zo geneigd te denken, dat zodra wij eens echt bidden, het antwoord a la minute daarop volgt.

Bedenkt eens hoe lang wij de Heere hebben laten roepen? Zou het onbillijk zijn als Hij ons net zo lang liet wachten?

Dit doet Hij nimmer.

Ook ten deze wordt waar: "Hij handelt nooit met ons naar onze zonden!"

Dit is de ene kant van dit vraagstuk, de andere is een troostbeker!

In de weg der bekering neemt de bekeerde zich vaak waar als een onvaste, wankelende, ongetrooste.

Nu is het s Heeren tijd om zulken met de verkiezing te troosten, gelijk de Heere Jezus dit Zijn discipelen deed: "Vrees niet gij klein kuddeke, want het is uw Vaders welbehagen (d.i. verkiezing) u lieden het koninkrijk te geven."

En 't gevolg daarvan is, dat zij met kracht omgord, volwaardig 't pad van Zijn geboden gaan lopen.

Wat een sterkte geeft dat aan de moede pelgrim te weten met geloofswetenschap, mijn zaligheid ligt eeuwig vast in de verkiezende liefde van de Drie-eeuwige Bonds-God. Niemand kan mij immermeer uit Zijn hand rukken.

Dit werkt ootmoed! En dan? ootmoed! De verwondering stijgt ten top. En dat aan de grootste der zondaren!

Mijn geachte scribent en gij allen, die dit leest, de Heer geve ons daar heel veel van.

Nu mijn tweede scribent

Ik ben het met uw schrijven hartelijk eens.

Met u geloof ik dat de schoen wringt bij "belijden en beleven". Wij kunnen met onze orthodoxe mond de dingen zo netjes schriftuurlijk en confessio-

neel zeggen, zondt dat het hart onder deze waarheden ooit is gebroken.

In het leven van de Heere Jezus op aarde, is Hij altijd te keer gegaan tegen de Schrift- en Wetgeleerden. Nimmer heeft Hij gezegd dat zij de Wet en de Profeten niet kenden, alleen vergeleek Hij hen met witgepleisterde graven van buiten wel schitterend wit, maar van binnen vol dood en dorheid.

En dit ontdekkende woord van de Prediker-bij uitnemendheid blijft zijn kracht behouden, ook vandaag.

Rechtzinnigheid zonder de werking van Gods Geest in het hart, leidt tot dood-formalisme, grenzeloze oppervlakkigheid, waardoor de Kerk ophoudt Kerk te zijn.

Heel duidelijk vinden wij dit aange-toond in de Handelingen der apostelen. Wanneer de Koning zondaren maakt tot Zijn onderdanen, dan predikt Petrus en de Heilige Geest past dat verkondigde evangelie zo toe aan de hoorders, dat zij "werden verslagen in het hart en zeiden: wat zullen wij doen, mannen broeders!". En telkens wanneer het Woord herscheppend zijn kracht doet, komt de kerk tot openbaring.

De vroeg van de bekeerlingen op de Pinksterdag "wat moeten wij doen?"... brengt mij meteen tot uw tweede opmerking, dat wij zo lui zijn van nature, dat wij geen zin hebben er ons aan te zetten en dit nog met een vroom kleedje gaan bedekken ook "God moet het doen!"

Inderdaad wat zegt men ware dingen vaak om de waarheid zelf te verdoezelen.

Met u geloof ik, dat wanneer de heilige als des Heeren uit het Woord tot de ziel komt, hij gaat doen, hij gaat arbeiden met alle kracht.

En wanneer hij al doende aan de weet komt, dat hij het niet kan, dan maakt hij er zich maar niet van of met een vroom praatje: " 't moet je gegeven worden", doch doorleeft wat in onze Catechismus zo schoon geleerd wordt: "Doet dan God de mens niet onrecht, dat Hij in zijn wet van hem eist, wat hij niet doen kon?"

Het antwoord op deze vraag is niet: ja, maar "neen". De rede van dat neen, wordt ook verklaard, hoor maar: "Want God heeft de mens ook alzo geschapen, dat hij dat kan doen, maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen..... van deze gaven beroofd." Mijn niet kunnen, wordt dan mijn schuld. God heeft mij goed afgeleerd, doch ik heb mijzelf van al die gaven

berooft, zodat ik niet meer wil en kan doen, wat Hij van mij vraagt en recht heeft van mij te eisen.

Als dit werkelijkheid wordt, houdt al het geredeneer op. Dan gaat een boeteling zichzelf aldus bij de Heere aanklagen: k Bekend, o Heere, aan U oprecht mijn zonden, 'k Verberg geen kwaad, dat in mij wordt gevonden, maar ik belijd, na ernstig overleg, mijn boze daan....."

Misschien zijn er lezers, die mij opmerken, ja maar nu ook doorgelezen....."Gij naamt die gunstig weg!"

Mijn beste vrienden weet u hoe lange tijd er tussen de schuldbelijdenis en de schuldvergeving ligt?

Ja, maar Jezus heeft toch voor ons betaald?

Daar hoopt de smekeling op, doch kan alleen dan "ja" zeggen op die vraag, wanneer de Heilige Geest t getuigenis daarvan in zijn hart indraagt. Hij (nl. De H. Geest) brengt 't geloof mee. En wanneer 't oog des geloofs de Wegdrager der zonden krijgt te zien, dan ervaart Gods kind, is er in mij alle oorzaak tot verwerping, in Hem, in de gezegende Zaligmaker, is meer oorzaak tot verzoening en schuld-uitdeling.

Het werk van de Heilige Geest, maakt dan "belijden" tot "beleven".

U schreef mij ook over wedergeboorte.

Wil dit aan mij te goed houden, want ik vrees, dat ik al veel te lang geworden ben.

Ontvang mijn hartelijke groet en veel licht des Geestes over Gods Woord u toegebeden.

Wijlen Ds. W.F. Laman.

Beroepbaarstelling Ds. J. Slagboom

De kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Heerde deelt aan de kerken mee, dat hij in zijn vergadering van 8 mei jl. besloten heeft om Ds. J. Slagboom, missionair predikant van de gemeente van Heerde en in december 1995 ontheven van zijn zendingstaak in KwaNdebele, met ingang van D.V. 1 juni 1996 beroepbaar te stellen in onze kerken.

Het adres van Ds. J. Slagboom is: Verlengde Kerkweg 15, 8091 EW Wezep, tel. (038) 376 38 53.

Moge de Koning der Kerk Ds.

Slagboom tot rijke zegen stellen in onze kerken.

Namens de kerkeraad,

*Ds. H.H. de Haan, praeses
H.C. van de Worp, scriba*

Militairen in SEEDORF/ZEVEN

Op donderdag 13 juni a.s. hopen drie leden van het deputaatschap voor de geestelijke verzorging van militairen een bezoek aan Seedorf/Zeven in de Bondsrepubliek Duitsland te brengen.

's Avonds om half acht zouden we graag in het PMT onze militairen willen ontmoeten. Komt u ook en jij?

Namens het deputaatschap,

Ds. H. van der Schaaf.

Militairen in het buitenland

Deze namen zijn geplaatst namens het: DEPUTATEN GEESTELIJKE VERZORGING MILITAIREN DER CHR. GEREK. KERKEN IN NED.

En: dat het deputaten de lezers op wil roepen om aan een of meerdere personen wat te sturen, waaruit een stuk medeleven blijkt aan hen die zijn uitgezonden. En: dat het sturen van een kaart of brief slechts 80 cent kost.

Bram Bakker

Legerpredikant

RK/Prot Gevo-centrum Seedorf
NAPO 880, 3509 VP Utrecht

P. Burghardt

NAPO 881-52-58, 3509 VH Utrecht

K.C. Schouwstra

NAPO 881-21-21, 3509 VH Utrecht

W. Zuiderveld

nr: 75.05.08.065, kpl
41 Hrstcie LTbrig, SEEDORF,
NAPO 880, 3509 VC Utrecht

Tijdelijk in het buitenland verblijvend:

Egbert Beers

Marinenummer: 004784

Matr 1 ODOPS

Hr.Ms.. Abraham Creinssen

NAPO 312, 3509 VP Utrecht

Wilco Bakker

Kpl nr: 68.11.12.165

1 (NL) Mech. Bat. IFOR

C-cie, 1e pel

NAPO 87, 3509 VP Utrecht

Sytse Dijkstra

Sld I, nr: 73.04.13.031

1 (NL) GNCOMP MECHBAT IFOR
NAPO 87, 3509 VD Utrecht

J. Feijen

Dpl. Kpl. nr: 74.03.01.143

1 (NL/BE) VN Log/T Bat

Stcie, t.a.v. keukengroep

NAPO 80, 3509 VB Utrecht

P.C. Koeman

KPL I, nr: 72-03-29-210

1 (NL/BE) LOG/T Bat

Hrstcie 5043

NAPO 80

3509 VP Utrecht

Michiel Prins

Sld. I, BBT, nr: 77.10.29.650

1 NL Mech. Bat

Ststvocie MT-pel.

IFOR, NAPO 87, 3509 VP Utrecht

Janko Schepenaar

Sgt I, nr: 72.12.01.085

1 (NL) MECHBAT IFOR

NAPO 87, 3509 VP Utrecht

Jan Pieter Smits

RNR: 75.02.287

Hr.Ms.. Bloys de Treslong

NAPO 317, 3509 VP Utrecht

Gerben H. Sommeling

Marinenummer: 018699,

rang: Mjr.Tlg. (Sommeling)

Hr.Ms. Karel Doorman

NAPO 335, 3509 VP Utrecht

K. Zweers

Elnt, nr: 45.01.16.461

UNIPTF

NAPO 90, 3509 VP Utrecht

Boekbesprekingen

J.H. Mauritz (redactie), **Eén lichaam vele leden**. Aspecten van gemeentezijn, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon-Leiden, 139 blz., f 24,95.

De volgende onderwerpen worden aan de orde gesteld: De gemeente, wat betekent dat? De gemeente in bijbels licht. De christelijke gemeente in de loop der eeuwen. Gemeente en Woordverkondiging. Gemeente en pastoraat. Gemeente en catechese. Gemeente en diaconaat. Gemeente en zending. Gemeente en evangelisatie. Gemeente en gezin. Gemeente en school. De gemeente en het verenigingswerk. Draagt elkanders lasten. Iets van de inhoud willen we weergeven om u een indruk te geven. Wat de catechisatie betreft lezen we op blz. 68 het volgende: "Kan men op de cate-

chisatie dan leren geloven? Zonder twijfel kunnen de catechisatie lessen zodanig gezegd worden dat zij als een middel kunnen dienen om het geloof deelachtig te worden. Dat geloof wordt dan echter wel door de Heilige Geest gewerkt. Het is niet zo eenvoudig als door sommigen wel wordt gesteld: 'Al doende leert men en al lerende gelooft men.' Op blz. 118 wordt gewaarschuwd tegen een oppervlakkig verbondsmatig denken en tegen de invloed van de evangelische beweging. Een goed bruikbaar boek wat veel informatie geeft en stof aanreikt tot bezinning, geschreven door diverse auteurs afkomstig uit de Gereformeerde Gemeenten.

Dr. J. Stolk (redactie), **Nu je op school zit**, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon-Leiden, 199 blz., f 24,50.

Dit boek is deel 5 uit de serie "Christelijke opvoeding". Het is een goed leesbaar boek. Concrete situaties uit de opvoeding worden aan de orde gesteld. Het boek zou aan waarde en diepgang gewonnen hebben wanneer de centrale zaken uit het Doopformulier uitgebreider aan de orde zouden zijn gesteld: Dat de kinderen van nature dood zijn door de zonden en de misdaden, de noodzaak van de wedergeboorte, de gerechtigheid van Christus, het vrezen van de Heere. Vanaf blz. 189 wordt geschreven over de gevaren van de televisie, maar er worden ook aanwijzingen gegeven voor verantwoord televisiegebruik. Is dit niet tweeslachtig? Overigens bevat het boek veel informatie en is als zodanig zeker bruikbaar.

J.A. Baaijens, **Laat je redden!** Evangelie voor jongeren, Uitgeverij de Groot Goudriaan-Kampen, 96 blz., f 14,90.

De auteur is leraar godsdienst aan het reformatische Calvin College te Goes en te Krabbendijke. De voorbeelden die in het boekje gebruikt worden bleken te werken in het onderwijs aan jongeren. Soms zijn op zichzelf aansprekende voorbeelden erg uitgebreid waardoor onzes inziens onzuivere elementen zijn ingeslopen. De blz. 64-67 geven het voorbeeld van muiterij op een schip. Dan wordt er gesproken over het leiders en bemanningsleden die min of meer gedwongen zijn mee te doen met de muiterij. Zo kan onbedoeld de indruk worden gewekt dat er zondaars zijn die graag

blijven zondigen en dat er ook zijn die min of meer gedwongen zouden zijn om te zondigen. Alsof we niet allen van nature haters van God en de naaste zijn en liefhebbers van het kwade. De woorden "moeten" en "doen" treffen we veelvuldig aan. Dit doet de schrijver om lijdelijkheid tegen te gaan. We moeten er dan wel voor oppassen dat het Evangelie geen nieuwe wet wordt. Dat alles genade is, dat alles voortvloeit uit het welbehagen Gods had iets sterker naar voren kunnen komen. Overigens hebben we waardering voor het boekje dat probeert de jongeren aan te spreken in hun eigen taal en leefwereld.

Wim Broos, **Oorlog op 'Nooitgedacht'**, Uitgeverij de Groot, Goudriaan-Kampen, 123 blz., f 14,90. Een spannend boek uit de tijd van de tweede wereldoorlog. Onderduikers op een boerderij, Duitsers die op zoek zijn naar een geheime zender op een hooizolder, etc. Dit boek geeft de jeugd op

verantwoorde wijze een indruk van de spanningen en gevaren die doorstaan werden in de tijd van de tweede wereldoorlog.

GBS

**Bijbels in
Statenvertaling**

Bijbeluitgaven voor slechtzienden

De complete Bijbel in zes delen,
in zeer grote letter.

GLBOT Oude Testament in 4 delen	f 155,-
GLBNT Nieuwe Testament in 2 delen	f 60,-

**3 De stem des roependen
woestijn: Bereidt den weg
Heeren, maakt Zijn paden**

(letterbeeld op ware grootte)

De Bijbel in grote letter is ook verkrijgbaar
in de boekhandel.
Ook is een gesproken uitgave van de Bijbel
beschikbaar. Deze is uitsluitend via de
GBS te verkrijgen.

Gereformeerde Bijbelstichting
Postbus 168, 4140 AD Leerdam, tel.: (0345) 61 01 55

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.
Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer
Telefoon 0294-231 145, mevr. J. Meijer.

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

CHRISTELIJKE HOGESCHOOL DE DRIESTAR
opleidingsinstituut voor onderwijsgevenden op reformatische grondslag

Studium Generale

Studiedag over:

Incestdader en de gevolgen voor de omgeving

Spreker is dr. J.C. Borst, Nederlands Hervormd predikant en schrijver van het boek *Gij zijt die man*

Co-referenten: drs. P. Eikelboom, psycholoog
 dr. J. Hoek, theoloog
 drs. L.J. Manusiwa, pedagoog

Na de inleidingen is er een forumdiscussie. Op deze dag zal een gepopulariseerde versie van de studie van dr. J.C. Borst gepresenteerd worden.

Datum: 8 juni 1996
Plaats: Bleulandweg 492 te Gouda (tien minuten van station Gouda)
Tijd: 09.00 uur - 15.00 uur
Kosten: f 30,- (inclusief lunch)

Inschrijven vóór 29 mei 1996 bij de administratie van Hogeschool De Driestar, Bleulandweg 492, Postbus 368, 2800 AJ Gouda. Tel: 0182 - 574700

Plaats

uw familieberichten

in

Bewaar het Pand

Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp

Wij hebben onze geheel nieuwe informatie-brochure voor u klaar liggen, even een telefoontje en deze wordt u toegezonden!

Wilt u kwaliteit en is er geen TV in het gezin, vraag dan hulp bij de BKG

0318 - 52 77 99

Graag tijdig bellen!